

Türkiye’deki Viyola Eğitiminde Türk Bestecilerine Ait Eserlerin Kullanılmama Nedenleri ve Kullanılmalarına Yönelik Çözüm Önerileri

*Uluslararası Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetlerinde Müzik Kültürü ve Eğitimi
Kongresi,(309-320) Ankara / Türkiye, 2002.*

GİRİŞ

21. yüzyılda ülkemizde müzik eğitiminin bir kolu olan çalgı eğitimi alanında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar arasında, çalgı, ders saati yetersizliği, öğretim elemanı eksikliği, eğitim amaçlı eser, nota basım ve dağıtım olanaklarının sınırlı olması v.b sayılabilir. Müzik eğitimi veren kurumlardaki çalgı eğitimi içerisindeki viyola eğitiminde de bu sorunlarla karşılaşmaktadır.

Yapılan araştırmada, ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki viyola eğitimi sırasında büyük oranda kullanılan barok, klasik eserlerin, etüdlerin yanında Çağdaş Türk bestecilerine ait viyola eserlerinin beklenen ölçüde tanınmadığı, bilinmediği, viyola eğitiminde kullanılmadığı saptanmıştır.

Ülkemizde viyola eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren eğitim kurumları içerisinde ve bu kurumlardaki “çalgı, ana çalgı, enstruman, bireysel çalgı eğitimi” adı altında verilen dersler kapsamında yürütülmektedir. Sözü edilen mesleki müzik eğitimi kurumları, amaçları ve bu kurumlardaki viyola eğitimi şöyle özetlenebilir:

Devlet Konservatuvarları: 2001 yılı verilerine göre, ülkemizde 6’sı Türk Müziği ve 14’ü Batı Müziği olmak üzere toplam 20 devlet konservatuvarı bulunmaktadır.Konservatuvarlar gösteri sanatları, bestecilik ve seslendiricilik (icracılık) eğitimi veren müzik kurumlarıdır.Konservatuvarlardaki viyola eğitimi, ilköğretimin II. basamağı olan 6.7.8. sınıflarda “enstruman” dersi adı altında yapılmakta ve haftada 2 saat olarak uygulanmaktadır. Lise ve lisans dönemlerinde de yine aynı ders adı altında ve haftada iki saat olarak uygulanmakta olan eğitim, yüksek lisans ve doktora düzeyinde de sürdürülmektedir. Toplam 20 devlet konservatuvarında görev yapan viyola eğitimcisi sayısı 16 dır.

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları : 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren Müzik Eğitimi Bölümleri ve Resim-İş Eğitimi Bölümleri Yükseköğretim Kanunu gereği birleştirilerek Güzel Sanatlar Eğitimi adı altında toplanmış ve bu iki bölüm anabilim dallarına indirgenmiştir. Oluşturulan yeniden yapılanma kapsamında, hazırlanan ders programıyla viyola eğitimi, “Bireysel Çalgı Eğitimi” adlı ders içerisinde yapılmaktadır. Sözü edilen ders 8 yarıyla ayrılmış, haftalık 1 ders saati ve her yarıyıl içinde 1 kredi olarak uygulanmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarına müzik öğretmeni yetiştirmek amacı ile kurulmuş olan bu bölümlerden 2001 yılı verilerine göre ülkemizde, 17’si eğitim fakültesine, 1’i fen edebiyat fakültesine bağlı olmak

üzere toplam 18 eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı bulunmaktadır. Bu bölümlerde görev yapan viyola eğitimcisi sayısı 10'dur.

Vakıf Üniversitelerinin Müzik Fak. (Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi) : Araştırma kapsamı içerisinde olan Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ise, ilköğretim, lise ve lisans öğrencilerine seslendirme (icracılık) ağırlıklı bir eğitim vererek, kendine özgü bir model uygulamaktadır. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde görev yapan viyola eğitimcilerinin sayısı 10'dur.

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri : Üniversitelerden ayrı olarak, mesleki müzik kurumlarına hazırlayıcı nitelikteki eğitimin ilk basamağını oluşturmak ve müzik yükseköğretim kurumlarına yetişmiş öğrenci hazırlamak amacıyla olan kurumlardır. AGSL, ortaokul eğitimi üzerine bir yılı hazırlık ve altı dönemi lise öğrenimi süresi olan, yatılı, gündüzlü ve karma okullardır (Resmi Gazete, 20.06.1993).

Ülkemizde ilk AGSL 1989-1990 yılında İstanbul'da açılmıştır.1990-1991 öğretim yılında Ankara, Bursa, Eskişehir, İzmir ve Kütahya'da, 1992-1993 öğretim yılından Adana, Bolu, Diyarbakır ve Kayseri, 1994-1995 öğretim yılında Şanlıurfa, 1995-1996 öğretim yılında Antalya, Çankırı, Edirne, Isparta ve Trabzon, 1996-1997 öğretim yılında Aksaray, Denizli, Erzurum ve Kırşehir'de, 1997-2001 yılları arasında ise Adıyaman, Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Çorum, Hatay, İçel, Kırıkkale, Konya, Kocaeli, Muğla, Niğde, Ordu, Samsun, Sinop, Tokat, Uşak, İzmir Ümran Baradan AGSL ve İstanbul Özel Pera AGSL olmak üzere toplam 39 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi bulunmaktadır (2001 yılı verileri).

Sayıları 39' u bulan AGSL, araştırma sınırlılığı içerisinde bulunan Mesleki Yüksek Müzik Eğitimi Kurumlarına öğrenci yetiştirmede önemli kurumlar olmuşlar ve nitelikli eğitimin artmasında katkıda bulunmuşlardır. Bugün viyola da dahil olmak üzere AGSL'de çalgı eğitimi "çalgi" isimli derste verilmekte ve lisenin hazırlık kısmında 1 saat, 1.2. ve 3. sınıflarda ise haftada 2 saat olarak 8 yarıyıl uygulanmaktadır. Toplam 39 AGSL'de görev yapan viyola eğitimcileri sayısı 16'dır.

YÖNTEM

Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada, Çağdaş Türk Bestecilerinin viyola eserlerinin, mesleki müzik eğitimi kurumlarında görev yapan viyola eğitimcileri tarafından çalgı eğitiminde kullanılmama nedenlerinin belirlenip, çözüm önerileri getirilmesini ve mesleki müzik eğitimi kurumlarında uygulanmakta olan " çalgı eğitimi " dersine ve eğitim müziğine kazandırılması amaçlanmaktadır.

Araştırma için öngörülen değerlendirme modeli ile ilgili olarak, araştırmanın birinci boyutunda, mesleki müzik eğitimi kurumlarında görev yapan viyola eğitimcileri ile görüşme yöntemi, araştırmanın ikinci boyutunda ise, toplam 37 eser için doküman incelenmesi ve taraması uygulanmıştır

2.1 Evren

Bu araştırma konusu ve kapsamı gereği iki evrenden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi Mesleki Müzik Eğitimi Kurumları ve bu kurumlarda görev yapan viyola eğitimcileri'ni içermektedir. 2001 / 2002 eğitim öğretim yılında Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarında (Özel / Devlet AGSL, Müzik Öğrt.ABD, Türk ve Batı Müziği Devlet Konservatuvarları , Vakıf Üniv.Müzik Fak.) görev yapan toplam 50 eğitimci bulunmaktadır. Belirlenen 50 viyola eğitimcisinin 16'sı AGSL'de, 10'u Eğit.Fak.GSEB.Müzik Öğrt.ABD'da, 16'sı Devlet Konservatuvarlarında, 8'i Vakıf Üniv. Müzik Fakültelerinde (Bilkent Üniv.) görev yapmaktadır.

Araştırmanın ikinci evrenini ise Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyola için yazmış oldukları eserler oluşturmaktadır.

2.2.1. Evrenin özelliklerine ilişkin dağılımlar

Çizelge 2.1. Evreni oluşturan viyola eğitimcileri'nin görev yaptıkları kurumlara göre dağılımı

Görev Yapılan Kurum	f	%
Özel / Devlet Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	14	32
Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Müz.Öğt.ABD	9	20
Devlet Konservatuvarları	14	32
Özel / Vakıf Üniversitelerinin Müzik Fakülteleri	7	16
T O P L A M	44	100

Çizelge 2.1 'de görüldüğü gibi Özel / Devlet Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde görev yapan viyola eğitimcilerinin oranı % 32, Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Müz. Eğit..ABD' da görev yapan viyola eğitimcilerinin oranı % 20, Devlet Konservatuvarlarında görev yapan eğitimcilerin oranı % 32, Özel / Vakıf Üniversitelerinin Müzik Fakülteleri'nde görev yapan eğitimcileri oranı ise % 16'dır. Araştırmanın evreninde belirtilen 50 viyola eğitimcisinden 44'ü ile görüşme yapılmıştır. 6 eğitimci ile çeşitli nedenlerden dolayı görüşme yapılamamıştır.

2.2. Örneklem

Yapılan araştırmada birinci evrenle ilgili olarak,

- 39 Özel / Devlet AGSL' de görev yapan 16 viyola eğitimcisinden 14 'ü ile
- 18 Müz.Öğrt.ABD 'da görev yapan 10 viyola eğitimcisinden 9 'u ile
- 21 Devlet Konservatuvarında görev yapan 16 viyola eğitimcisinden 14'ü ile
- 1 Vakıf Üniv.Müzik Fakültelerinde görev yapan 8 viyola eğitimcisinden 7'si toplamda ise 79 Mesleki Müzik Eğitimi Bölümlerinde görev yapan 50 viyola eğitimcisinden 44'ü ile görüşme yapıldığından, bir başka ifade ile araştırmada yığın'a ulaşıldığından örneklem alınmamıştır.

İkinci evrenle ilgili olarak;

Çağdaş Türk Besteciler'nin viyola için yazmış oldukları

- 8 konçertodan 6'sına
- 9 solo viyola ,iki viyola eserlerinden 8'ine
- 6 viyola-keman eserlerinden 5'ine
- 10 viyola-piyano eserlerinden 7'sine
- 4 viyola ve diğer çalgılar için yazılmış eserlerden 2'sine

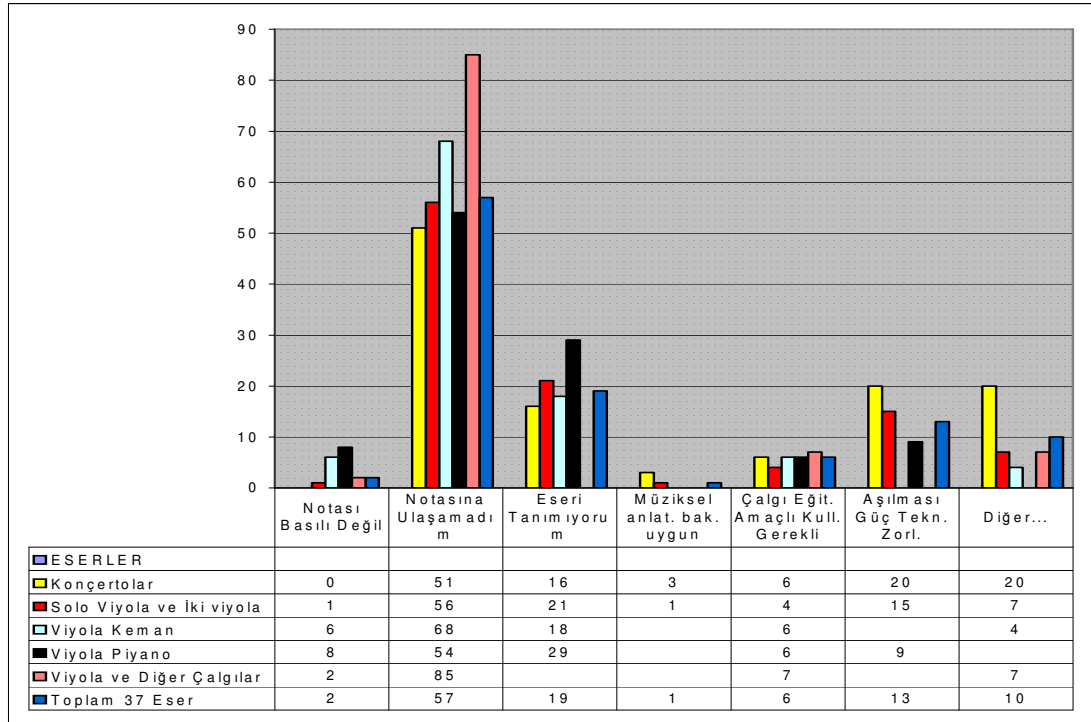
toplamda ise 37 eserden 28'inin notalarına ulaşılmış eserlerle ilgili örneklem alınma yoluna gidilmemiştir.

BULGULAR

Türkiye'deki Viyola Eğitiminde Türk Bestecilerine Ait Eserlerin Kullanılmama Nedenleri

Yapılan araştırmada, ülkemizde mesleki müzik eğitimi alanında eğitim veren 79 kurumdaki toplam 50 viyola eğitimcisinden 44'ü ile Türk bestecilerine ait viyola eserlerinin kullanımı ile ilgili görüşme yapılmış, 6 viyola eğitimcisi ile çeşitli nedenlerden dolayı görüşme yapılamamıştır.

Çağdaş Türk Bestecilerinin viyola eserlerinin (eser gruplarına göre) viyola eğitiminde kullanılmama nedenleri (yüzdelik ifade) ve bu değerlerin toplam 37 eserdeki aritmetik ortalamaları grafiksel olarak şöyle gösterilebilir.

Yapılan görüşmelerin sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel çözümü yapılmış ve görüşme yapılan 44 viyola eğitimcisi Türk bestecilerine ait belirlenen 37 viyola eserinin;

1. **% 2 oranında**, notalarının basılı olmaması,
2. **% 57 oranında**, notalarına ulaşamaması,
3. **% 19 oranında**, tanınmaması,
4. **% 1 oranında**, müziksel anlatım bakımından uygun bulunmaması,
5. **% 6 oranında**, çalgı eğitimi amaçlı kullanılmalarının gerekli görülmemesi,
6. **% 13 oranında**, aşılması güç teknik zorluklar içermesi,
7. **% 10 oranında**, diğer (eserlerin piyanoya indirgenmiş eşliklerinin olmaması, henüz eserleri çalıştırabilecek seviyede öğrencilerinin olmaması, eserlerin eğitimcilerin görev yaptıkları kurumlardaki eğitim öğretim programlarındaki zaman, amaç, hedef davranışlar bakımından uymaması vb.)

nedenlerinden dolayı viyola eğitiminde kullanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Eserlerin Kullanılmalarına Yönelik Çözüm Önerileri

Eserlerin viyola eğitiminde kullanılmama nedenleri olarak gösterilen;

1. % 2 oranında notaların basılı olmaması,

Açıklama : Notası elde edilen 32 eserden sadece 6 tanesinin nota basımı bulunmakta, 26'sının ise nota basımı bulunmamaktadır. Nota yazım ve basımı yapılmamış olan eserler, genel olarak besteciler tarafından elle yada bilgisayar ortamında yazılmış olarak bulunmaktadır.

Öneri 1.1. Yapılan araştırmayla notası elde edilen 32 eser de dahil olmak üzere, kültür bakanlığı, yayınevleri, müzik ve sanat vakıfları, üniversiteler tarafından Çağdaş Türk Bestecilerinin sadece viyola değil, tüm eserlerinin telif haklarını da koruyarak, nota yazımlarının, basımlarının ve dağıtımlarının yapılacağı birimler oluşturulmalı, devlet bu konuda öncü olmalıdır.

2. % 57 oranında eserlere (notalarına) ulaşamaması,

Açıklama: Ülkemizde nota basım ve dağıtım olanaklarının çok kısıtlı olması, eserlere kolay ulaşmada zorluklar yaşanmasına neden olmaktadır. Notasına ulaşılabilen 32 eserden sadece 3'üne kitap ve müzik mağazalarında ulaşmak mümkün olmuştur. Diğer 29 eserin notaları ise;

- Bestecinin kendileri ile görüşmeler,
- Bestecinin eserlerinin yayın hakları kendilerinde olan akrabaları ile yapılmış görüşmeler,
- Viyola eğitimcileri'nin ve solist sanatçıların arşivlerinden yararlanılması,
- Devlet Konservatuvarları, Eğitim Fakülteleri Müzik Bölümleri, Müzik Vakıflarına ait arşiv ve kütüphaneler taranması,

gibi özel çabaların sonucunda elde edilmiştir.

Öneri 2.1 Bestecilere, viyola için yazmış oldukları eserlerin notalarını, Mesleki Müzik Eğitimi Kurumlarının arşiv veya kütüphanelerine iletmeleri önerilmektedir.

Öneri 2.2 Mesleki müzik eğitimi kurumlarında görev yapan **viyola eğitimcilerine**, notasına ulaşılan ve bu araştırma ile ortaya konan, konçerto, solo viyola, iki viyola, viyola-keman, viyola-piyano, viyola ve diğer çalgılar için saptanan çeşitli formlardaki eserleri görev yaptıkları kurumların kütüphanelerine eklemeleri ve olanaklar doğrultusunda viyola eğitim öğretiminde kullanmaları önerilmektedir.

3. % 19 oranında eserlerin tanınmaması,

Açıklama : Yukarıda açıklanan, eserlerin kullanılmama nedenlerinin başında gösterilen (% 2 notaların basılı olmaması, %57 notalara ulaşılamaması) ve bu maddede açıklanan (% 19 eserlerin tanınmaması) ifadeler birbirlerine yakın anlam taşımaktadırlar. Her üç maddenin toplam yüzde oranı % 78'dir. Bu, oldukça yüksek bir orandır. Eserlerin, basım ve yayın haklarının devlet tarafından sağlanması, cd-tv kayıtlarının yapılması, dağıtılması ve bu eserlere hızlı bir şekilde işlerlik kazandırılması gerekmektedir.

Öneri 3.1 Eserlerin tanınmasının sağlanması için, **Senfoni Orkestralarına** her yıl en az bir viyola konçertosunu yıllık programlarına almaları ve seslendirmeleri önerilmektedir.

Öneri 3.2 Yayınevlerine, yazılı ve notası belirlenmiş viyola eserlerinin notalarını kitap, kaset, cd, vb. yollarla tanıtma ve dağıtmaları önerilmektedir.

4. % 13 oranında, aşılması güç teknik zorluklar içermesi,

Açıklama : Viyola eserlerinin, eğitimciler tarafından notası mevcut olsa bile % 13 gibi büyük bir oranla, aşılması güç teknik zorluklar içermesi nedeniyle kullanılmaması, eserlere işlerlik kazandırılmasında en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada, araştırmacı tarafından öneri olarak, görev yaptığı kurum seviyesinde de çalınabilecek eserlerden seçilen iki tanesi için etüt ve çalışmalar hazırlanmıştır. Çalışmaların tamamlanmasında konusunda uzman viyola eğitimcilerinin ve bestecilerin görüşleri alınmış, S. Fisher, O. Sevcik etütler, B.Volmer II'den yararlanılmıştır.

Öneri 4.1 Eğitimcilere, eserlerde karşılaştıkları teknik problemleri aşmak için mevcut etüt ve alıştırmaları kullanmaları, yoksa bu zorlukları çözümlenmeye yönelik yeni çalışmalar yaratmalı ve bunları viyola eğitiminde kullanmalıdırlar.

Seçilen eserlerin ilki Nejat Başeğmezler'in viyola piyano için yazdığı "Armağan 1" dir. Eğitimciler eserlerdeki teknik zorlukları agility ve entonasyon olarak ifade etmişlerdir. Bu teknik zorlukları aşabilmek için eserde kullanılacak

yöntemler ve bu yöntemler doğrultusunda uygulanabilecek etüt ve çalışmalar şöyle sıralanabilir.

Öneri 4.2.

- Eserin teknik zorluk bulunan kesitlerini belirleme, (6,7,8,9. ölçülerinde agilitiy zorlukları).

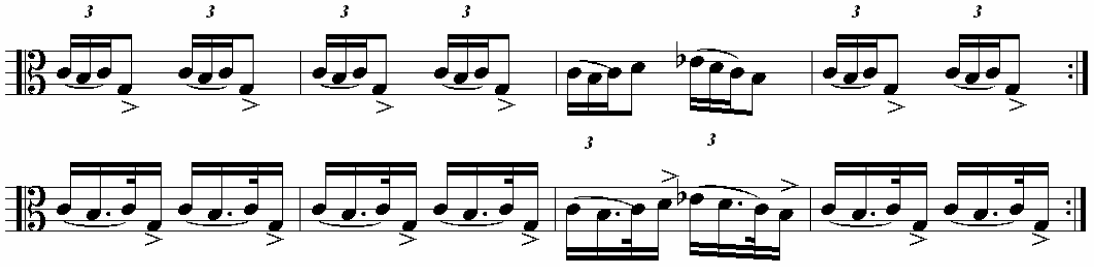
Eserin 6-7-8-9. ölçüleri

N. Başeğmezle

- Eserin teknik zorluk (agilitiy) bulunan bölümlerinde tartım deformasyonu yapma

Tartımsal değişiklikler 1

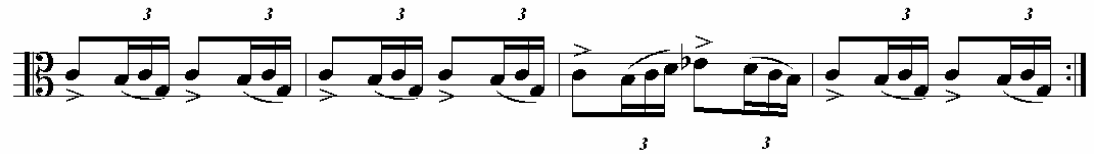
Tartımsal değişiklikler 3

Tartımsal değişiklikler 4

Tartımsal değişiklikler 5 (Aksan' ın yeri değişti)

Tartımsal çalışmalar 6

Not : Belirlenen 6 çalışmanın metronomla önce ağır sonra adım adım her tekrarda biraz daha hızlı çalışılması gerekmektedir.Eserin orjinalinde (8. ölçü için) bağ olmamasına karşın, tartımsal çalışmalardakilerine konulmuştur.

- Yapılacak ikinci çalışma; eserin aynı ölçüleri için (6,7,8,9.ölçüleri) örnekleme yapılan puandorg’lu çalışmadır.

İki ölçüden sonra puandorg kullanılmımalı
İlk tartımdan sonra puandorg kullanılmımalı

İkinci tartımdan sonra puandorg kullanılmımalı

İlk ölçüden sonra puandorg kullanılmımalı

Tartır... Tartımdan sonra puandorg kullanılmımalı

Not : Çalışma sırasında yukarıda belirlenen tartımlarda, değişiklik yapılarak tekrarlanmalı ve ağır tempodan hızlıya doğru kademeli olarak uygulanmalıdır.

Çift sesli ezgileri çalmada karşılaşılan zorluklar (30,31 – 37,38.ölçüler).

30-31 ve 37-38. ölçülerdeki çift sesli ezgiler için

Tema

- Çalışılacak olan tema'nın nota değerlerini büyüterek, aralıkların daha rahat duyulabilmesi amacı ile ağır ve piyano çalışılması.

* İlk çalışmada, alt ezgiyi çalarken, üst ezgiyi (x olarak gösterilen) çalmadan ilgili parmak numaralarını uygulanmalı.

* İkinci çalışmada, alt ezgiyi çalarken, üst ezgiyi (x olarak gösterilen) çalmadan parmak numaralarını uygulanmalı.

- Pozisyon zorlukları (38,39,40.ölçüler için)

TEMA

- Verilen tema'daki pozisyon zorluğu (37. Ölçüdeki III. Pozisyondan, 38,39,40.ölçülerdeki V. ve VII. Pozisyonlara geçişler)

Re telinde pozisyon geçişleri

0 1 1 2 2 1 2 2

II.Poz. I.Poz. III.Poz. II.Poz.

IV. Poz. III.Poz. V. Poz. IV. Poz.

VI.Poz. V. Poz. VII. Poz.

Aynı çalışma Sol telinde de uygulanabilir.

1 2 2 1 2 2

II. Poz. I. Poz. III. Poz. II. Poz.

IV. Poz. III. Poz. V. Poz. IV. Poz.

VI. Poz. V. Poz. VII. Poz.

Çift sesli etüt

1 1 2 2 1 2 2

II. Poz. I. Poz. III. Poz. II. Poz.

IV. Poz. III. Poz. V. Poz. IV. Poz.

VI. Poz. V. Poz. VII. Poz.

Seçilen ikinci eser Ekrem Zeki Ün'ün solo viyola için yazdığı “Yudumluk (Oy Giresun)” dur. Eğitimciler eserlerdeki teknik zorlukları çift sesler, ritm ve sol el pizzicato olarak ifade etmişlerdir. Bu teknik zorlukları aşabilmek için eserde kullanılabilir yöntemler ve bu yöntemler doğrultusunda uygulanabilecek etüt ve çalışmalar şöyle sıralanabilir.

- Oy Giresun adlı eserdeki çift ses zorlukları (9. ve 10. Ölçüler için)

- Çalışılacak olan tema'nın nota değerlerini büyüterek, aralıkların daha rahat duyulabilmesi amacı ile ağır ve piyano çalışılması.

Çift ses zorlukları (14. ve 15. ölçüler için)

- Çalışılacak olan tema'nın nota değerlerini büyüterek, aralıkların daha rahat duyulabilmesi amacı ile ağır ve piyano çalışılması.

- Sol el pizzicato zorlukları (17,19 - 26,27. ölçüler).

17-19. ölçüler 26- 27. ölçüler

Arco + Arco + Arco

Arco + + Arco

Çift sesli pizzikatolar

Arco + + Arco

Farklı tartımlarla çalışma

Arco + + + Arco - 2 - Arco

Öneri 4.3 Besteci ve eğitimcilere, eserlerde karşılaşılan teknik zorlukları aşmak için özgün, Türk Müziği dizi, makam ve tartımlarını kapsayan etüt, egzersiz, alıştırmaya vb çalışmaları hazırlamaları, yazmaları ve uygulamaya geçirmeleri önerilmektedir.

5. % 10 oranında diğer (eserlerin piyanoya indirgenmiş eşliklerinin olmaması, henüz eserleri çalıştırabilecek seviyede öğrencilerinin olmaması, eserlerin eğitimcilerin görev yaptıkları kurumlardaki eğitim öğretim programlarındaki zaman, amaç, hedef davranışlar bakımından uymaması vb.

Açıklama : Yapılan görüşmelerle konu ile ilgili bilgileri alınan viyola eğitimcileri, araştırmada “diğer” seçeneğini işaretleyerek, seçenekler arasında olmayan fakat eserlerin eğitim amaçlı kullanılmama nedenleri arasında gördükleri düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Öneri 5. Bestecilere, eserlerin eğitim öğretimde sıklıkla kullanılabilmesi için eserleri piyanoya indirgenmiş eşlikleri ile birlikte yazmaları, eşlikleri bulunmayan eserlerin eşliklerini de yazarak ilgili kurumlara göndermeleri önerilmektedir.

Açıklama : Araştırma ile ortaya çıkan bulgular sonucunda, viyola eserlerinin yoğunlukla sanatçı yetiştiren kurumların yüksek sınıflarında çalıştırılması öngörülmüş, özellikle AGSL, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Konservatuvarlar ve Vakıf Üniversitelerinin Müzik Fakültelerinin (Bilkent Üniv.) ilk yıllarındaki viyola öğretim programlarında kullanılacak eserler olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklama : Viyola için yazılan Türk eserleri ve etütleri sayısı düzey bakımından (başlangıç, orta, ileri) yeterli değildir.

Öneri 6 . Bestecilere, diğer çalgı gruplarında olduğu gibi başlangıç, orta, ileri düzeyde tonal yada modal eserler, etütler yazmaları önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Başegmezler, N., Armağan 1, Viyola piyano için basılmamış eser.

Ece.A.S.,2002, Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyola Eserleri Ve Bu Eserlerin Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlardaki Viyola Eğitimcileri Tarafından Kullanılmalarına Yönelik Bir Değerlendirme, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Fisher, S.,2000., Basics, Classical shifts, **The Strad**, July 2000,sy,758,759
England.

Resmi Gazete, 20.06.1993, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, s, 2.

Sevcik, The celebrated sevcik studies arranged for viola (alto) with
Instructions for their application by Lionel Tertis Op: 8, **Bosworth & Co.Ltd.**, made in England.

Ün,E,Z., Oy Giresun, Viyola Keman için Yudumluk, **Remzi Kitabevi**, İstanbul.

Volmer, B., 1984, Bratschenschule Teil II, **B.Schott's Söhne, Mainz**,sy,96,
97,Germany.